

Regionų komiteto nuomonė. Sumanus reguliavimas

(2012/C 9/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad sumanus reguliavimas turėtų reikšti mažiau biurokratijos ir administracinės naštos ne tik piliečiams ir suinteresuotiesiems subjektams, bet ir vietos ir regionų valdžios institucijoms; vis dėlto nepritaria grynai kiekybiniam požiūriui į reguliavimą,
- atkreipia dėmesį į tai, kad vis dažniau minimas sumanaus reguliavimo vietos ir regionų matmuo ir susijusi Regionų komiteto veikla bei gebėjimai, taip pripažįstant Europos vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ES politikos formavimo ir teisės aktų įgyvendinimo procese,
- ragina Europos Komisiją ir kitas ES institucijas, kad rengdamos teisės aktus, vertindamos jų poveikį arba numatydamos Europos politikos ir tikslų įgyvendinimo priemones, jos daugiau dėmesio skirtų vietos ir regionų valdžios institucijoms,
- mano, kad, papildomai prie Europos Sąjungos teritorinės sanglaudos tikslo (ES sutarties 3 straipsnis), tiek Lisabonos sutarties horizontaliosios nuostatos dėl socialinių reikalavimų (SESV 9 straipsnis) ir dėl aplinkos (SESV 11 straipsnis), tiek ir trimatė strategija „Europa 2020“ reikalauja atliekant poveikio vertinimą proporcingai įvertinti teisės aktų teritorinį, ekonominį, socialinį ir aplinkosauginį poveikį,
- pareiškia, kad yra pasirengęs padėti ES institucijoms įgyvendinti šiuos veiksmus, jeigu reikėtų duomenų iš vietos ir regionų valdžios institucijų, ir kartu primena apie ribotus savo išteklius ir pagrindinę misiją,
- mano, kad visos ES institucijos turėtų laikytis bendro požiūrio į poveikio vertinimus ir kad Regionų komitetas turėtų dalyvauti formuojant tokį bendrą požiūrį,
- pritaria planams peržiūrėti Regionų komiteto ir Europos Komisijos bendradarbiavimo susitarimą atsižvelgiant į su Lisabonos sutartimi susijusius institucinius pokyčius, būtinybę įgyvendinti daugiapakopį valdymą ir Regionų komiteto politinio vaidmens raidą, taip pat numatyti geresnį ir aktyvesnį bendradarbiavimą poveikio vertinimo srityje ir nustatyti tvarką, pagal kurią Regionų komitetas galėtų prisidėti prie metinės ataskaitos dėl geresnės teisėkūros.

Pranešėjas	Lordas Graham TOPE (JK / LDAE), Londono Satono tarybos narys
Pamatinis dokumentas	Komisijos komunikatas „Sumanus reguliavimas Europos Sąjungoje“ COM(2010) 543 galutinis
	Komisijos ataskaita dėl subsidiarumo ir proporcingumo (2009 m. 17-oji ataskaita dėl geresnės teisėkūros) COM(2010) 547 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

A. *Sumanus reguliavimas*

1. palankiai vertina sumanus reguliavimo koncepciją, kuri patvirtina ir išplečia ES politikos ciklo idėją, kai remiantis išsamiau vertinimu ir konkrečia įgyvendinimo patirtimi teisės aktai yra nuolat peržiūrimi ir keičiami atsižvelgiant į naujus iššūkius ir aplinkybių;

2. mano, kad sumanus reguliavimas turėtų reikšti mažiau biurokratijos ir administracinės naštos ne tik piliečiams ir suinteresuotiesiems subjektams, bet ir vietos ir regionų valdžios institucijoms; vis dėlto nepitaria grynai kiekybiniam požiūriui į reguliavimą, nes politiniai prioritetai negali tapti priklausomi nuo bendro teisės aktų kiekio. Todėl Komitetas ragina poveikio vertinimuose taip pat atsižvelgti į ES teisės aktų nebuvimo išlaidas;

3. apgailestauja, kad sumanesnio reguliavimo priemonės, atrodo, nėra taikomos deleguotiesiems ir įgyvendinimo teisės aktams („komitologija“). Šioms procedūroms trūksta aiškios priežiūros ir skaidrumo;

Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo

4. atkreipia dėmesį į tai, kad vis dažniau minimas sumanus reguliavimo vietos ir regionų matmuo ir susijusi Regionų komiteto veikla bei gebėjimai, taip pripažįstant Europos vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ES politikos formavimo ir teisės aktų įgyvendinimo procese;

Konsultacijos

5. primena daugelyje Regionų komiteto nuomonių išreikštą susirūpinimą dėl konsultacijų su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jų dalyvavimo rengiant ES iniciatyvas lygio. Nuomonėse dažnai raginama aktyviau įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į naujos politikos ir teisės aktų rengimo, jų galimo poveikio įvertinimo ir įgyvendinimo procesą;

6. ragina Europos Komisiją ir kitas ES institucijas, kad rengdamos teisės aktus, vertindamos jų poveikį arba numatydamos Europos politikos ir tikslų įgyvendinimo priemones, jos daugiau dėmesio skirtų vietos ir regionų valdžios institucijoms;

7. todėl pritaria ketinimui persvarstyti dabartinę konsultacijų tvarką ir pratęsti atsakymų pateikimo laikotarpį;

8. mano, kad konsultacijų rezultatai turėtų būti skelbiami ir analizuojami, pavyzdžiui, kaip pateikti atsakymai buvo panaudoti rengiant arba keičiant pasiūlymą, kokia medžiaga nebuvo panaudota ir pan.;

9. pakartoja savo nuogastavimus, kad atviros konsultacijos sudaro palankias sąlygas gerai organizuotiems ir didelių išteklių turintiems respondentams arba nedidelėms specifinių interesų grupėms, todėl ir toliau didelę reikšmę teikia vietos ir regionų valdžios institucijų nuomonei ir atskirų subjektų pateiktiems atsakymams;

Administracinė ir finansinė našta

10. atkreipia dėmesį į aukšto lygio grupės administracinės naštos klausimams nagrinėti („Stoiber grupė“) veiklą;

11. pakartoja savo susirūpinimą, kad ši grupė ir Europos Komisija beveik išskirtinai nagrinėja tik tiesioginę ES teisės naštą smulkiajam verslui. Nors Komitetas pripažįsta, kad ši tiesioginė našta yra labai didelė kliūtis ekonomikos augimui, atsižvelgdamas į tai, kad sunkūs nacionalinių, regionų ir vietos valdžios institucijų ataskaitų teikimo įpareigojimai galiausiai virsta administracine našta piliečiams ir įmonėms nacionaliniu arba subnacionaliniu lygmeniu, jis mano, kad taip pat reikia spręsti vietos ir regionų lygmens organams tenkančios naštos klausimą ir ją mažinti;

12. pritaria Stoiber grupės iniciatyvai nustatyti gerąją praktiką įgyvendinant naujus teisės aktus paprastesniu būdu, ir primena, kad, rengdamas specialų pranešimą ir Komiteto nuolatiniam stebėtojui dalyvaujant Stoiber grupės veikloje, jis aktyviai prisideda prie vietos ir regionų lygmens geriausios praktikos pavyzdžių rinkimo šioje srityje, tačiau pabrėžia, kad ES visų pirma turėtų stengtis užkirsti kelią pernelyg didelės administracinės naštos susidarymui;

13. atkreipia dėmesį į Europos Komisijos 2010 m. ataskaitą dėl subsidiarumo ir proporcingumo (18-oji ataskaita dėl geresnės teisėkūros) ir pripažįsta, kad remiantis ataskaita galima spręsti, kad Europos Komisija atsižvelgia į Regionų komiteto atliktą subsidiarumo analizę;

Poveikio vertinimas

14. primena, kad Lisabonos sutartyje nustatyta, kad kiekviena ES teisės akto projekte turi būti jo galimo poveikio įvertinimas, taip pat atsižvelgta į vietos ir regionų lygmenis;

15. pakartoja, kad politikos formavimo ir teisėkūros procese svarbus ir *ex ante*, ir *ex post* poveikio vertinimas, nors ir pritaria sustiprintam *ex post* vertinimo vaidmeniui;

16. pažymi, kad pastangos supaprastinti ir pagerinti Europos teisės aktus siejasi su pusiausvyros tarp *ex ante* ir *ex post* poveikio vertinimo nustatymu, kartu užtikrinant, kad dėl šių analizių ir vertinimų nepadidėtų administracinė našta įvairiems administravimo lygmenims;

17. atkreipia dėmesį į 2010 m. metinę Poveikio vertinimo valdybos ataskaitą; mano, kad Poveikio vertinimo valdybai suteikta svarbi funkcija, tačiau jai būtų naudinga didesnė nepriklausomybė nuo Europos Komisijos;

18. mano, jog tai rodo, kad poveikio vertinimo procesas ir minėtos valdybos vaidmuo duoda akstiną griežtesnei subsidarumo principo stebėsenai, kurią vykdo Europos Komisijos tarnybos, ir tą stebėseną palaikyti. Šis aspektas aiškiai matyti, kai minėtoje ataskaitoje minimi atvejai, kai poveikio vertinimo proceso metu surinkti duomenys priverė Komisijos generalinį direktoratą pakeisti nuomonę dėl teisės akto reikalingumo ir galimos papildomos naudos;

19. pažymi, kad Poveikio vertinimo valdybos ataskaitoje kalbama apie tendenciją atlikti ir skelbti galutinių pasiūlymų dėl teisėkūros aktų, o ne ankstyvojo etapo politikos komunikatų poveikio vertinimus; ragina aukšto lygio ir didelio poveikio politikos iniciatyvų poveikio vertinimus atlikti ankstyvajame etape, ypač tais atvejais, kai tokių pasiūlymų tikslas – informuoti sprendimus priimančius asmenis apie įvairius konkrečios politikos vykdymo variantus vėlesniame etape;

20. pažymi, kad Poveikio vertinimo valdybos ataskaitoje kalbama apie būtinumą į atskirų generalinių direktoratų atliekamam poveikio vertinimui įtraukti socialinio poveikio ir administracinių išlaidų įvertinimą, tačiau joje nieko nerašoma apie konkrečiau teritorinio poveikio įvertinimą ir galimą Regionų komiteto vaidmenį Europos Komisijai poveikio vertinimo procese; ragina Europos Komisiją spręsti šį klausimą, o Poveikio vertinimo valdybą – informuoti apie pasiektą pažangą savo 2011 m. ataskaitoje;

21. pageidauja, kad Regioninės politikos generalinis direktoratas galėtų visapusiškai dalyvauti Poveikio vertinimo valdybos veikloje, nes šiam generaliniam direktoratui labiausiai rūpi teritoriniai aspektai;

22. mano, kad be Europos Sąjungos teritorinės sanglaudos tikslo (ES sutarties 3 straipsnis), tiek Lisabonos sutarties horizontaliosios nuostatos dėl socialinių reikalavimų (SESV 9 straipsnis) ir dėl aplinkos (SESV 11 straipsnis), tiek ir trimatė

strategija „Europa 2020“ reikalauja atliekant poveikio vertinimą proporcingai įvertinti teisės aktų teritorinį, ekonominį, socialinį ir aplinkosauginį poveikį;

23. mano, kad aukštos kokybės poveikio vertinimai ir teisės aktų įgyvendinimo stebėseną reikalauja laiko ir daug žmogiškųjų išteklių, kad būtų užtikrintas tiek kompetentingumas, tiek visapimananti vizija;

24. išreiškia savo abejones dėl tendencijos pavesti atlikti poveikio vertinimus „nepriklausomiems“ organams, t. y. šiuos užsakomuosius darbus perleisti įgaliotiems tyrimų biurams arba *ad hoc* komisijoms. Labai abejotina, kad tokios užsakomosios paslaugos iš tikrųjų užtikrins skaidrumą ir nepriklausomumą. Tai taip pat prieštarauja Komisijos misijai atstovauti visuotiniams Bendrijos interesams. Be to, kyla pavojus, kad tokiems vertinimams atlikti bus sudarytos palankesnės sąlygos tiems, kurie turi pakankamai lėšų, nustumiant į šalį vietos ir regionų valdžios institucijas, NVO, pilietinės visuomenės atstovus ir darbuotojus, kurių išteklių daug kuklesni;

25. pareiškia, kad yra pasirengęs padėti ES institucijoms įgyvendinti šiuos veiksmus, jeigu reikėtų duomenų iš vietos ir regionų valdžios institucijų, ir kartu primena apie ribotus savo išteklius ir pagrindinę misiją;

Tarpinstituciniai susitarimai

26. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos gali jausti naujų ES teisės aktų poveikį ne tik dėl pradinio Europos Komisijos pasiūlymo, bet ir dėl Europos Parlamento ir Tarybos pateiktų jo dalinių pakeitimų; ragina pastarąsias dvi institucijas taip pat didesnę dėmesį skirti savo sprendimų teritoriniam poveikiui per visą teisėkūros procesą ir šiuo klausimu siūlo savo patirtį; mano, kad būtų galima apsvarstyti konkrečias Regionų komiteto bendradarbiavimo su Europos Parlamentu ir Taryba galimybes tiek *ex ante*, tiek *ex post* poveikio vertinimų, subsidarumo principo priežiūros ir ES teisės aktų įgyvendinimo srityse;

27. ragina savo pranešėjus įvertinti teikiamų rekomendacijų poveikį finansinės ir administracinės naštos požiūriu, taip pat poveikį aplinkai, socialinei struktūrai, smulkiajam ir vidutiniam verslui ir pilietinei visuomenei;

28. mano, kad visos ES institucijos turėtų laikytis bendro požiūrio į poveikio vertinimus ir kad Regionų komitetas turėtų dalyvauti formuojant tokį bendrą požiūrį;

29. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija pagal Lisabonos sutartimi nustatytą išankstinio išpėjimo sistemą pakankamai svarbos teikia pagrindoms nacionalinių parlamentų nuomonėms, nors „geltonosios kortelės“ procedūrai pradėti reikalingas nuomonių skaičius dar nepasiektas. Turėdamas omenyje savo vaidmenį subsidarumo stebėsenos procese ir suteiktas teises, RK prašo Europos Komisijos pateikti nacionalinių parlamentų atsiųstas pagrįstas nuomones, jų vertimus ir Komisijos parengtą atsakymą;

30. pritaria planams peržiūrėti Regionų komiteto ir Europos Komisijos bendradarbiavimo susitarimą atsižvelgiant į institucinius pokyčius dėl Lisabonos sutarties, būtinybę įgyvendinti daugiapakopį valdymą ir Regionų komiteto politinio vaidmens raidą, taip pat numatyti geresnį ir aktyvesnį bendradarbiavimą poveikio vertinimo srityje ir nustatyti tvarką, pagal kurią Regionų komitetas galėtų prisidėti prie metinės ataskaitos dėl geresnės teisėkūros;

Aukšto lygio grupė dėl valdymo

31. mano, kad ši grupė yra vertingas forumas valstybių narių ir ES institucijų, įskaitant RK valstybės tarnautojams, kuriame jie gali svarstyti praktinius Europos valdymo klausimus ir keistis gerosios praktikos pavyzdžiais;

32. todėl apgailestauja, kad nei Vengrijos, nei Lenkijos pirminkavimo ES Tarybai laikotarpiu 2011 m. neįvyks nė vienas visos grupės posėdis, ir ragina 2012 m. vėl pradėti rengti posėdžius;

B. Subsidiarumas

33. primena, kad Lisabonos sutartyje aiškiai kalbama apie vietos ir regionų savivaldą ir subsidiarumo principo vietos ir regionų matmenį, o tai reiškia, kad pasidalijamosios kompetencijos pagrindu siūlydama ir priimdama naujus teisės aktus ES turi gerbti vietos ir regionų valdžios institucijų kompetenciją. Taip pat primena, kad Lisabonos sutartis suteikia Regionų komitetui svarbų vaidmenį subsidiarumo srityje, reiškiantį, kad jis turi ne tik užtikrinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų įgyvendinti savo įgaliojimus, bet ir skatinti, kad subsidiarumo principo būtų laikomasi visais valdymo lygmenimis;

34. pakartoja, kad Regionų komitetas yra pasirengęs toliau bendradarbiauti su Europos Komisija siekiant įtraukti

daugiapakopį valdymą į pagrindines Europos strategijas ir bendros politikos sritis, ypač įgyvendinant strategiją „Europa 2020“;

35. atkreipia dėmesį į Regionų komiteto 2010 m. metinę subsidiarumo ataskaitą, kurią Regionų komiteto biuras patvirtino 2011 m. kovo 4 d. kartu su temomis, kurios sudarys Subsidiarumo stebėsenos tinklo darbo programos struktūrą. Ataskaitoje nurodoma, kad pagrindiniai Regionų komiteto prioritetai bus subsidiarumo stebėsenos stiprinimas ir indėlis propaguojant subsidiarumo kultūrą ES sprendimų priėmimo procese;

36. teigiamai vertina tai, kad nė vienoje nuomonėje nebuvo konstatuotas tiesioginis subsidiarumo principo pažeidimas. Tai rodo, kad Europos Komisija rimtai žiūri į subsidiarumo principą ir pabrėžia, kad Regionų komiteto atliekamas tikrintojo vaidmuo yra vertingas;

37. palankiai vertina vis didėjantį Subsidiarumo stebėsenos tinklo konsultacijų skaičių, nes tinklas gali pateikti išsamių praktinių komentarų, gautų iš plataus vietos ir regionų lygmens organizacijų rato;

38. pripažįsta, kad reikia laiku, tiksliai ir veiksmingai perkelti ES teisės aktus į nacionalinę teisę ir valstybėse narėse tinkamai juos taikyti visais valdymo lygmenimis, ir supranta, kad pažeidimų procedūros kartais gali būti reikalingos kaip bausmė už nesilaikymą ar atgrasomoji priemonė, vis dėlto išreiškia susirūpinimą, kad vis dažniau Europos Komisija stengiasi nustatyti, kada ir kaip valstybių narių vyriausybės turi užtikrinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos laikytųsi teisės aktų; atsižvelgiant į subsidiarumo principą, teisės aktų vykdymo užtikrinimas turėtų būti pačių nacionalinių vyriausybių (ir tam tikrais atvejais regionų vyriausybių) atsakomybė, su sąlyga, kad garantuojamas ES teisės aktų bendrųjų tikslų įgyvendinimas.

2011 m. spalio 11 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO